

I. Dane podstawowe

Nazwa przedmiotu	Organy / Fortepian
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	Organ playing / Piano playing
Kierunek studiów	Muzykologia
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	II
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	Stacjonarne
Dyscyplina	Sztuki muzyczne
Język wykładowy	Język polski

Koordinator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	dr hab. szt. muz. Elżbieta Charlińska
---	---------------------------------------

Forma zajęć	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
Warsztaty	15+15+15	I, II, III	2+2+3

Wymagania wstępne	Nauka gry na organach lub fortepianie jest kontynuacją tego etapu zaawansowania studenta, na którym znajduje się w chwili rozpoczęcia studiów II stopnia na kierunku Muzykologia. Możliwe jest również rozpoczęcie nauki od podstaw, ale w tym przypadku warunkiem niezbędnym do rozpoczęcia kształcenia jest umiejętność poprawnego odczytywania notacji muzycznej (w kluczu wiolinowym i basowym), ogólna orientacja w literaturze tzw. „muzyki poważnej”, umiejętność aktywnego słyszenia oraz poczucie rytmu. Student powinien mieć ponadto podstawową wiedzę z zakresu literatury organowej lub fortepianowej i posiadać wiedzę na temat różnych praktyk wykonawczych.
-------------------	---

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

Poznanie praktycznych aspektów wykonawczych literatury muzycznej różnych epok i ich własna realizacja na organach lub fortepianie (w stopniu dopasowanym do etapu zaawansowania danego studenta). Kształcenie jest w sposób szczególny ukierunkowane na: wypracowanie lub udoskonalenie aparatu wykonawczego będącego kluczowym aspektem poprawnej i stylowej interpretacji utworu muzycznego, poznanie obowiązujących konwencji artystycznych stosowanych w wykonawstwie muzyki różnych epok oraz nabywanie umiejętności własnej realizacji owych konwencji (w aspekcie technicznym i interpretacyjnym). W toku kształcenia student poznaje ponadto budowę i możliwości brzmieniowe instrumentu, na którym gra, oraz specjalistyczne techniki operowania aparatem gry w celu uzyskania oczekiwanej jakości dźwięku muzycznego. Istotnym elementem zajęć jest również poznanie terminologii z zakresu gry na instrumentach klawiszowych i charakterystycznych dla niego rodzajów faktur muzycznych. Realizacja efektów uczenia się dokonuje się poprzez samodzielną pracę studenta nad zadaniem repertuarem pod kierunkiem wykładowcy.
--

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	Student zna zasady stylowego wykonawstwa i interpretacji muzyki różnych epok i stylów.	K_W07
UMIEJĘTNOŚCI		
U_01	Student efektywnie planuje, realizuje i doskonali własną pracę w zakresie gry na organach lub fortepianie.	K_U05
U_02	Student posiada praktyczną umiejętność odczytywania i realizacji utworów muzycznych na organach lub fortepianie w stopniu dostosowanym do swoich możliwości wykonawczych i interpretacyjnych.	K_U08
U_03	Student odczytuje, wykonuje i interpretuje utwory różnych epok stosując odpowiednie techniki wykonawcze.	K_U10

U_04	Student wykorzystuje umiejętności praktyczne z zakresu sztuki muzycznej (gra na organach lub fortepianie) w stopniu pozwalającym na realizację inicjatyw naukowych, edukacyjnych i artystycznych.	K_U11
------	---	-------

IV. Opis przedmiotu/ treści programowe

Kształcenie polega na doborze indywidualnego repertuaru dla każdego studenta. Stopień trudności owego repertuaru jest uzależniony od etapu zaawansowania oraz możliwości technicznych i wykonawczych studenta. Treści programowe: zagadnienia z zakresu techniki gry na fortepianie lub organach (praca nad aparatem gry, różne rodzaje artykulacji, różne techniki wydobywania dźwięku), rozwój umiejętności czytania a vista, pogłębianie wyobraźni muzycznej, rozwijanie umiejętności samodzielnej pracy nad utworem muzycznym. Bardzo istotnym aspektem kształcenia jest omówienie sposobów opanowywania stresu i tremy oraz umiejętności gry w różnych warunkach. W toku kształcenia student poznaje również elementy historii budownictwa organów lub fortepianu. Wiedza ta ma znaczenie dla właściwego doboru repertuaru do różnego typu instrumentów i opanowanie gry w określonych warunkach akustycznych. Program nauczania zakłada ponadto przygotowanie wstępne do gry solowej i kameralnej.

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne	Metody weryfikacji	Sposoby dokumentacji
WIEDZA			
W_01	Praca pod kierunkiem / Praca z tekstem	Obserwacja	Protokół
UMIEJĘTNOŚCI			
U_01 U_02 U_03 U_04	Ćwiczenia praktyczne	Sprawdzenie umiejętności praktycznych / Prezentacja	Protokół

VI. Kryteria oceny, wagi...

Warunkiem niezbędnym do uzyskania oceny pozytywnej jest frekwencja na zajęciach mieszcząca się w limitach zapisanych w Regulaminie studiów KUL, regularne przygotowywanie się do zajęć, aktywny w nich udział (w zakresie przewidzianym formą zajęć) oraz realizowanie we wskazanych terminach i zgodnie z otrzymanymi zaleceniami zadań wyznaczonych przez prowadzącego. Ostateczną formę zaliczenia (z odniesieniem do określonych efektów uczenia się) wskazano w punkcie V niniejszej karty (metody weryfikacji). Warunkiem uzyskania zaliczenia zajęć w semestrze I i II jest wykonanie przez studenta przygotowywanego przez cały semestr repertuaru, którego łączny czas trwania musi wynosić co najmniej 15 minut. Czas trwania prezentowanego repertuaru na egzaminie (semestr III) wynosi co najmniej 25 minut. Czas trwania utworu liczony jest zgodnie z oryginalnymi wskazaniami tempa zapisanego w wydaniach nutowych uznanych wydawców lub według powszechnie przyjętych konwencji wykonawczych. Pożądanym, ale nie obligatoryjnym, sposobem wykonania utworów na zaliczenie każdego semestru jest zagranie ich z pamięci. Utwór zagrany w jednym semestrze nie może być powtórzony w innym semestrze. Na egzaminie wieńczącym III semestr student nie może wykonać utworu, który prezentował w semestrze I i II.

Ocena bardzo dobra	Osiągnięcie wszystkich założonych w niniejszej karcie efektów uczenia się w stopniu bardzo dobrym. Student potrafi wykonać zadany program zgodnie z zasadami sztuki, w interesujący sposób przedstawiając własną koncepcję interpretacji dzieła muzycznego.
Ocena dobra	Osiągnięcie wszystkich założonych w niniejszej karcie efektów uczenia się w stopniu dobrym. Student potrafi wykonać zadany program zgodnie z zasadami sztuki, z drobnymi niedociągnięciami technicznymi i interpretacyjnymi.
Ocena dostateczna	Osiągnięcie wszystkich założonych w niniejszej karcie efektów uczenia się w stopniu dostatecznym. Student nie potrafi wykonać w całości zadanego programu, ma problemy techniczne i interpretacyjne.
Ocena niedostateczna	Niezrealizowanie założonych w niniejszej karcie efektów uczenia się. Student nie

	potrafi wykonać zadanego programu. Braki w aparacie wykonawczym powodują, iż nie radzi sobie z problemami technicznymi i interpretacją dzieła muzycznego.
--	---

Główne kryteria mające wpływ na ocenę końcową (kryteria weryfikacji stopnia realizacji założonych efektów uczenia się): poprawność odczytania zapisu nutowego utworu, jego poprawna interpretacja pod względem stylistycznym i wykonawczym.

VII. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	15+15+15
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	60+60+60

Do realizacji założeń programowych przedmiotu w ramach pracy indywidualnej wskazane są następujące pomoce naukowe, które student powinien zorganizować we własnym zakresie: materiały nutowe, notatnik do zapisywania uwag prowadzącego, metronom (lub jego odpowiednik w postaci aplikacji na komputer lub smartfon). Uczelnia zapewnia dostęp do następujących pomocy naukowych: sale ćwiczeniowe z pianinami / fortepianem / organami, dostęp do biblioteki, fonoteki i wybranych internetowych platform naukowych z literaturą naukową, bezpłatny dostęp do Internetu na terenie kampusu (zgodnie z obowiązującymi na Uczelni procedurami), dostęp do sprzętu audio (odtwarzacz płyt CD – w wybranych salach).

VIII. Literatura

Literatura podstawowa (organy)

Wydawnictwa nutowe

Repertuar zależny od predyspozycji studenta. Bach, Johann Sebastian: Orgelwerke, t. 1-11, Bärenreiter, Kassel; Böhm, Georg: Sämtliche Orgelwerke, Edition Breitkopf 8087; Bruhns, Nicolaus: Sämtliche Orgelwerke, Edition Breitkopf 6670; Buxtehude, Dietrich: Sämtliche Orgelwerke t. 1-4, Edition Breitkopf, Wiesbaden; Grzeszczak, Krzysztof: Preludia chorałowe na organy I-VI, Akolada 2020-2021; Mendelssohn Bartholdy, Felix: Orgelkompositionen, Edition Peters 1744, Leipzig 1979; Nikodemowicz, Andrzej: Suita polska op. 60, red. E. Charlińska, Polihymnia 2020; Makowski-Surzyński: Szkoła na organy, Warszawa 1986; Chwedczuk, Józef: Organowe ćwiczenia pedałowe I-II, PWM, Kraków; Zeszyty organowe I-II, red. B. Rutkowski, PWM Kraków 1957; Sweelinck, Jan Pieterszoon: Ausgewählte Werke, I-II, Edition Peters; Vierne, Louis: 24 Pièces en style libre pour orgue ou harmonium op. 31, Paris 1946; Z polskiej muzyki organowej XIX/XXw., red. F. Rączkowski i J. Gołos, Kraków 1981; Z polskiej muzyki organowej XVI w., red. J. Gołos, PWM 1988

Literatura uzupełniająca (organy)

Wydawnictwa książkowe

Brzezińska, Barbara: Repertuar polskich tabulatur organowych z pierwszej połowy XVI wieku, Kraków 1987; Bukofzer, Manfred: Muzyka w epoce baroku, Warszawa 1970; Chwałek, Jan: Budowa organów, Warszawa 1971; Erdman, Jerzy: Polska muzyka organowa epoki romantycznej, Warszawa 1995; Ferfoglia Susi: Msza alternatim we włoskiej i francuskiej muzyce liturgicznej XVII wieku, Kraków 2011; Gołos, Jerzy: Polskie organy i muzyka organowa, Warszawa 1972; Gra a'vista jako nieodzowny element wykształcenia muzyka, Warszawa 2006; Organy i muzyka organowa I-XII, Gdańsk 1977-2003 (wybrane artykuły); Orłow, Tomasz: Problematyka wykonawstwa muzyki dawnej, Kraków 2013; Laukvik, Jon: Orgelschule zur historischen Aufführungspraxis t. I-II, Stuttgart 1996, 2000; Marzec, Radosław: Interpretacja utworów organowych Jana Sebastiana Bacha w świetle źródeł XVIII wiecznych, Lublin 2005; Musialik, Janusz: Fisharmonia w kulturze ziem polskich XIX i XX wieku, Polihymnia 2022; Ocenianie wykonanych muzycznych, red. M. Chmurzyńska, B. Kamińska, Warszawa 2007; Schweitzer, Albert: Jan Sebastian Bach, PWM 1987; Studia organologica, tom I-V, Lublin 1994-2016; Szelest, Marcin: Przemiany stylistyczne we włoskiej muzyce organowej przełomu XVI i XVII stulecia, Kraków 2007; Szoka, Marta: Polska muzyka organowa w latach 1945-1985, Łódź 1993; Szymanowicz, Maria: Polska bibliografia organów, tom I-IV, Lublin 2011-2020; Wesołowski, Franciszek: Basso continuo - teoria i praktyka, Łódź 2002; Wisefka-Cieślak, Irena: Organy związane z działalnością Jana Sebastiana Bacha, Łódź 1998; de B. Tylor, Stainton: The Chorale Preludes of J. S. Bach, London 1944; Zavorský, Ernest: J. S. Bach, PWM 1983

Literatura podstawowa (fortepian)

Wydawnictwa nutowe

Repertuar zależny od predyspozycji studenta. Szkoły gry na fortepianie: A.M. Klechniowska, Szkoła na fortepian, Kraków: PWM 2014. Etiudy: H. Berens, S. Heller, C. Czerny, A. Loeschorn, H. Lemoine – wybrane utwory. F. Chopin – Etiudy op. posthm., op. 10, oraz op. 25, Schimer's Library of musical classics, Hal Leonard Corporation, 1986. Utwory polifoniczne: J.S. Bach, Małe Preludia, Kraków: PWM 2010. J. S. Bach, Inwencje dwugłosowe, red. J. Ekier, Kraków: PWM 2016. J.S. Bach, Inwencje trzygłosowe, red. J. Ekier, Kraków: PWM 2015. J. S. Bach, Das Wohltemperierte Klavier, red. A. Kreutz, Peters. J. S. Bach, Suita francuskie, Schimer's Library of musical classics, Berklee Press, 1986. Formy klasyczne: J. Haydn, L. van Beethoven, wybrane utwory, Schimer's Library of musical classics, Hal Leonard Corporation, 2015. M. Clementi, W. A. Mozart, Sonaty, Schimer's Library of musical classics, Hal Leonard Corporation, 1986, Wybrane utwory: A. Diabelli, F. Kuhlau. Utwory dowolne: R. Twardowski, Mały wirtuoz, Kraków: PWM 2013. F. Chopin, Preludia, Nokturny, Walce, Schimer's Library of musical classics, Berklee Press 2006. Wybrane utwory: R. Schumann, S. Prokofiew, D. Kabalewski, R. Statkowski, P. Perkowski, G. Bacewicz i inne dostępne.

Literatura uzupełniająca (fortepian)

Wydawnictwa książkowe

Zagadnienia początkowego nauczania gry na fortepianie, red. K. Janczewska-Sołomko, Warszawa 1976. Chopin F., Szkice do metody gry fortepianowej, red. J.-J. Eigeldinger, przekł. Z. Skowron, Kraków 1995. Neuhaus H., Sztuka pianistyczna. Notatki pedagoga, Kraków: PWM 1970. Sandor G., O grze na fortepianie. Gest, dźwięk i wyraz, przekł. J. Kadłubiski, Warszawa: PWN 1994. Rieger S., G. Gould, czyli sztuka fugi, Gdańsk: Słowo/Obraz Terytoria 1997. Sielużycki Cz., Ręka pianisty. Fizjologiczne podstawy techniki, Kraków: PWM 1982.